

[Frede Nielsen.]

Det forekommer mig at være en for kunstig og opskruet Argumentation. Er det at beskære Menneskerettighederne, at man giver det tyske Mindretal Lighed for Loven, samme Friheder, Vilkaar og Muligheder som andre Statsborgere? Det er jo det, man gør. Hvem tør i fuldt Alvor hævde, at Opretholdelsen af tysksprogede offentlige Skoler hører med til Menneskerettighederne? Det er dog virkelig, synes jeg, at gaa længere ud, end Alvoren kan bære. Der er een Ting til: det er fra dansk Side at forsyne Tyskerne med et Argument, der i sig selv er fuldkommen uretfærdigt mod Danmark og faktisk virker begrebsforvirrende.

I Henvendelsen fra den omtalte Kreds af Sønderjyder hedder det bl. a.:

„Vi Danske har i den nationale Kamp altid hævdet Selvbestemmelsesretten og dermed paa Skolens Omraade Forældrenes Ret og maa derfor ogsaa anerkende Hjemmetyskernes Adkomst til at leve deres eget folkelige Liv. I den nuværende usikre, men tillige mulighedsrige Tid bør vi ikke paa afgørende Maade fjerne Mindretalsrettigheder, som en enig Rigsdag vedtog i 1920, og som siden har været vort Folks Stolthed og Ære“.

Jeg maa om disse Vendinger sige det samme som om noget af det, Ordføreren for Deputationen sagde: Kan man med nogen som helst Ret hævde, at Fjernelse af de tysksprogede offentlige Skoler betyder Nægtelse af Hjemmetyskernes Ret til at leve deres eget folkelige Liv? Kan det med den frie og lige Adgang, ogsaa Hjemmetyskerne har til at oprette Privatskoler med sædvanligt Statstilskud, siges, at vi fornægter Forældrenes Ret? Det forekommer mig, at man skruer Argumentationen op i en Højde, hvor de paagældende selv har tabt Balancen.

Ogsaa jeg beundrer 1920-Ordningen, men er det virkelig saadan, at hver Enkelt i denne Ordning skal betragtes som et Evighedsværk? Det afgørende er, at de bærende Principper bevares, og det gør de ogsaa efter de tysksprogede Kommuneskolars Fjernelse. De bærende Principper i 1920-Ordningen kan defineres saaledes, som jeg gjorde det for et Øjeblik siden: Lighed for Loven, samme Friheder, Vilkaar og Muligheder som andre danske Statsborgere. Disse Principper bestaar, uanset om de tysksprogede Kommuneskoler bevares eller ej.

Jeg skal da sluttelig slaa fast som min sikre Overbevisning, at vi ved at ophæve de tysksprogede offentlige Skoler faar en Ordning, der vil være mere stabil end den hidtidige. Der ligger en klar, men forsvarlig

Begrænsning i denne Ordning. Vælger man at fortsætte med den gamle Ordning — dog, som antydet fra Kommissionsmindretallets Side, beskaaret til kun at gælde selve Folkeskolen uden Overbygning, og med visse andre Begrænsninger —, skaber man med det samme Muligheder for en Strid nøjagtig som i den forløbne Tid. Fra tysk Side vil man Gang paa Gang presse paa for at faa genoprettet det tidligere Forhold. Saa gaar Spillet igen, saa er vi atter inde i den kendte bitre Strid. Saa meget maa vi dog have lært af Fortiden, at vi maa finde et Leje for Skoleordningen, hvor den saa at sige bliver laaset fast. Det nytter ikke, at man fra den anden Side vil sige, at det ligger i vor egen Haand at trække Grænsen for Indrømmelser. Det gør det kun delvis, hvis Ordningen overhovedet rummer Mulighed for Ændringer og Udvidelser; man staar langt fastere, naar Ordningen ikke rummer saadanne Muligheder. Det gør den rene Privatskole ikke; den kan gaa i Bredden, men ikke i Højden, og det, at den gaar i Bredden — det vil sige en Udvidelse af Antallet af Skoler — er ikke nogen Kampsaarsag.

Endelig bør der ogsaa fra Tingets Talerstol lyde en varm Tak til den sønderjyske Lærerstand for dens udmærkede Indsats i disse meget vanskelige og krævende Tider. Det gælder baade dem, der tog Arbejdet i Særklasserne, og dem, der i deres danske Klasser modtog, varigt eller midlertidigt, Børn fra tyske Skoler. Opgaven var ny, Situationen ganske ekstraordinær. Tiden stod i Uroens, Opgørets og delvis i Uvishedens Tegn. De gjorde det paa en fortrinlig Maade, der tjener den danske Skole og den danske Kultur til Ære. Ingen Hoveren, ingen Stillen de tyske Børn udenfor, de lukkede dem tværtimod ind i Kammeratskabskredsen. De viste dem — i Modsætning til Forholdet i de nazistiske Skoler, Børnene kom fra — Tillid, Aabenhed og Frihed. Uanset at en Del af disse Børn vel før eller senere gaar over i tyske Privatskoler, vil de tage med sig et godt Minde, nogle gode Indtryk, som sikkert bevares til Gavn for dem selv og for det medborgerlige Forhold i Grænselandet. For denne Indsats er der Grund til at sige de sønderjyske Lærere og Lærerinder Tak.

Christmas Møller: Paa det ærede Medlem Hr. Hvidbergs og egne Vegne skal jeg sige, at vi anbefaler, man undlader at stemme ved Afstemningen over det stillede Ændringsforslag, idet dette Ændringsforslag falder nøje sammen med den Opfattelse, som Flertallet her er samlet om, og vi ikke paa